

„Șahul ne ajută să trăim în bună înțelegere!“

Interviu cu directorul campionatului divizionar francez pentru tineret, domnul Jean Robert Delmont, directorul Școlii „Bayard Monge Echecs“ din orașul Mesières.

- Mai înainte de toate, domnule director, dați-mi voie să vă întreb de unde provine denumirea școlii dumneavoastră? Are cumva vreo legătură cu celebrul geometru Gaspard Monge?

- Intocmai, am ținut s-o denumim astfel în memoria sa și a faimosului cavaler Bayard, care a apărat orașul în anul 1551 contra lui Carol al V-lea.

- E o școală de stat sau particulară?

- E o școală de stat cu șapte clase și treizeci și patru de ore de curs pe săptămână, dintre care două de șah. În țară există în total opt școli care se ocupă în general de șah, dar numai una singură, aceasta a noastră, tratează complet întregul ciclu de învățămînt mediu de șah. Cei mai tineri elevi au unsprezece ani, iar absolvenții, după bacalaureat, pot opta pentru orice specialitate; inclusiv șah.

- Unde anume pentru șah?

- La o facultate de la Strasbourg și, desigur, în străinătate. Trebuie să vă spun că în Franța învățămîntul de șah nu e prea dezvoltat și de aceea eforturile noastre în această direcție sînt foarte apreciate, mai ales din punct de vedere politic. Din păcate, ne lipsesc specialiștii care ar trebui să ridice nivelul de pregătire al tinerilor jucători de la calificativul „bun“ la cel „foarte bun“. Marii maeștri nu vor să se ocupe de ei întrucît pretind că nu sînt plătiți suficient, ori federația nu numai că nu-i poate finanța, dar nu le poate asigura nici măcar participarea la finala Campionatului mondial, care devine astfel o problemă personală. După ce te-ai calificat, trebuie să faci rost neapărat de bani, altfel Franța nu va avea reprezentant la grupa respectivă.

- Și, cu toate acestea, n-am auzit să nu fi avut vreodată!

- Tocmai de aceea vă spuneam mai înainte că rezultatele școlii sînt foarte apreciate de autoritățile locale, fiindcă ne-au susținut întotdeauna. În contextul dificultăților economice ale regiunii, al șomajului și al multor altor probleme, succesele noastre sînt la mare preț.

- Și care este „rețeta“ acestor succese, dacă nu sînt prea indiscret?

- Și la noi, ca peste tot, există copii cărora nu le place cartea. Ei bine, am observat că jucînd șah își schimbă atitudinea și sîrîresc prin a o îndrăgi, prin a avea succes. Nu știu să am vreun elev cu rezultate slabe la învățătură sau vreun absolvent cu examene nepromovate și asta numai datorită șahului. În viață trebuie să fii tot timpul cel mai bun, iar șahul îi ajută să învețe asta. Într-un cuvînt, învățînd metodic șahul, în paralel, se pregătesc mai bine pentru școală, pentru viață, sînt pe cale să devină oameni responsabili. Și mai este ceva: la noi în țară sentimentele naționale s-au mai atenuat în ultimul timp, iar șahul ne ajută să făurim o societate împreună, să trăim în comunitate, în pace

și bună înțelegere, la adăpost de marele pericol al neofascismului. Sînt convins că șahul reprezintă „cea mai bună garanție contra fascismului.“

- Ce vă face să credeți asta?

- Din moment ce impune reflecția, analiza situației, rigoarea deciziilor, jocul acesta nu permite pierderea evenimentelor de sub control. Nu se poate concepe ca cineva educat prin șah să-și piardă cîrma. Mai mult decît altul, șahistul face tot timpul legătura între teorie și practică în mod dialectic. Mai întîi verifică ideile, și dacă e convins de justetea lor, le aplică în practică. Or, fascismul presupune tocmai contrariul: nu ghdești și te supui orbește. De aceea cred că nici un jucător de șah nu poate ajunge fascist; pentru că șahul îi conferă omului un statut intelectual care îl eliberează. Șahistul este singurul său stăpîn, e ceea ce-mi spunea și Spasski ultima dată: „Jucătorul de șah e propriul său suveran, nu există nimic deasupra lui“. Dumneavoastră s-ar putea să vi se pară neobișnuit, dar noi, aici, sîntem foarte angajați împotriva fascismului!

- Înțeleg perfect. Apropiu, ce mai face fostul campion mondial?

- Trăiește destul de retras la Meudon, îi place foarte mult tenisul și, uneori, mai dă cîte o simulțan, cînd nu joacă nicăieri. Nu cere prea mult ca să vină, cam 12 000 de franci. Korcinoi, de pildă, e și mai „ieftin“, numai 8 000 de franci.

- Și asta numiți dumneavoastră „ieftin“?

- Pentru cluburile sponsorizate nu e prea mult. Noi facem publicitate pentru banca „Crédit Mutuel“ și ne convine. Vorbeam de Spasski; acum o lună a stat la mine două zile întregi pentru niște simulțane și am avut timp destul să discutăm. Pe de o parte mi-a spus lucruri interesante, pe de alta lucruri cu care nu sînt de acord. De exemplu, că ar dori să revină în vîrf și de acolo să-și impună punctul de vedere, ca un suveran absolut. S-a schimbat mult, credeți-mă, îl cunosc destul de bine.

- Bănulesc că nu faceți din programa de învățămînt un secret profesional!

- Oh, nu, dimpotrivă! Eu sînt profesor de limbă franceză, geografie și șah, iar dacă vă refereați la programa de șah, am să vă spun că în primul an pun accentul pe tactică - multe combinații - și încep să le vorbesc copiilor despre relația timp-spațiu-materie cu ajutorul gambitelor. În anul doi le prezint deschiderile și finalurile de piese ușoare. Începînd din anul trei analizăm deja partidele maeștrilor, alături de finaluri complexe, pînă la absolvire. M-am inspirat și din metoda de lucru a lui Sveșnikov și Vaiser, care au condus de cînd în stadiu de pregătire în Franța și ne-au arătat cum procedează ei acasă. După ce puneau o poziție pe tabla de demonstrație, în fața clasei, fie-

care elev era invitat să-și spună părerea, urmînd a fi analizată pe loc. În final, cea mai bună variantă era nu numai complet demonstrată, ci și premiată. Cred că recompensa e deosebit de importantă în procesul de învățămînt. Am făcut cu ei, de asemenea, exerciții de gîndire rapidă, în vederea crizei de timp, și studii comparate cu ajutorul revistelor „Chess Informant“ și „New in Chess“. La predare mă servesc de scrierile lui Max Euwe și Alexander Koblenz, care sînt excelente din punct de vedere pedagogic. Un domeniu aparte al activității noastre îl constituie elaborarea de variante originale. Anul trecut la San Juan i-am arătat marelui maestru Benkő o variantă nouă a deschiderii sale, descoperită de noi, care l-a entuziasmat. Acestea sînt însă cu adevărat secrete!

- Vă folosiți cumva și de calculator la ore?

- Da, dar numai pentru exploatarea bazei de date cunoscută sub numele de „Chess Base“, deja foarte răspîndită. E un sistem de informare și documentare deosebit de eficace, structurat pe deschideri, subvariante, jucători, anul disputării, turneu, culoare ș.a. Pentru o mie de franci pe an, firma producătoare ne trimite lunar cîte o dischetă de 3,5” țoli, cuprinzînd o arhivă de cinci mii de partide. Putem afla în cîteva secunde tot ce dorim, de pildă, ce joacă marele maestru X în subvariantele y din apărarea z, ce deschideri preferă jucătorul A, ce trucuri tactice sau subtilități strategice folosește maestrul B. De obicei programul dă și lecții, dar în acest sens apelăm la Minitel, un alt sistem de informare la fel de spectaculos, orientat pe servicii și specialități: Europe Echecs, Chess, Jessie, Ariesse, Liberation, Siècle, Funix, Gretel. Și acestea numai pentru șah! Cu ajutorul unui terminal, bransat la rețeaua telefonică, pot fi cunoscute imediat toate informațiile necesare: calendarul turneelor, organizatorii și telefoanele lor, premiile, participanții, rezultatele, partidele, absolut totul, din orice colț al lumii. Partidele pot fi urmărite chiar și în direct, dacă sînt în curs de desfășurare. Există, de asemenea, servicii pentru anunțuri, pentru meciuri la distanță, pentru lecții; bineînțeles, pe bani: un franc minutul!

- Și, în mijlocul acestui „uragan“ de informații, cîți băieți și cîte fete fac performanță?

- La început în proporții egale, apoi din ce în ce mai puține fete. Ele se opresc în jurul vîrstei de 14 ani, după aceea nu mai obțin rezultate bune. În fapt se vede că e un joc mai mult de bărbați.

- Este o concluzie?

- Nu pot decît să mă supun evidenței.

- Căror obiective vă subordonați activitatea în viitorul apropiat?

- Obiectivul meu dintotdeauna a fost să formez cît mai mulți oameni responsabili și, pe cît posibil, cît mai buni jucători de șah. Din punct de vedere al performanțelor însă, nu am ambiții deosebite, nu alerg după rezultate. Nu-mi place să forțez nota și cred că așa e bine. Dovadă că, la Campionatul mondial din Puerto Rico, elevul meu Eliet Renaud a cucerit medalia de bronz!

- Felicitări și succes mai departe!

Ing. LIVIU PODGORNEI

